CONSILIUL RAIONAL
ANENII NOI

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

KEYSTONE
HUMAN SERVICES INTERNATIONAL
MOLDOVA ASSOCIATION

fhi 360
THE SCIENCE OF
IMPROVING LIVES

STRATEGIA
DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

prin prisma
Convenției ONU
privind drepturile
persoanelor
cu dizabilități

RAIONUL ANENII NOI

2016 – 2021

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL ANENII NOI
PREŞEDINTELE RAIONULUI ANENII NOI

MD-6501 or. Anenii Noi, piaţa 31 august 4, tel.(265)2-37-20,
http://www.anenii-noi.md, ***e-mail:consiliul_aneni@mail.ru***

Aprobat prin decizia
Consiliului Raional
nr. 01-17 din 18 februarie 2016

STRATEGIA
DE INCLUZIUNE SOCIALĂ
A PERSOANELOR CU DIZABILITĂŢI
RAIONUL ANENII NOI
2016 - 2021

prin prisma Convenţiei ONU
privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi

Anenii Noi 2016

Acest document este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenţiei SUA pentru Dezvoltare Internaţională (USAID). Opiniile exprimate aparţin autorilor şi nu reflectă în mod necesar poziţia USAID sau a Guvernului SUA.

ABREVIERI

ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă
APL – Autoritatea Publică Locală
CR – Consiliul Raional
DE – Direcția Educație
ONG – Organizație Nonguvernamentală
SAPP – Serviciul Asistență Psiho-Pedogogică
CMF – Centrul Medicilor de Familie
DASPF – Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei
CTAS – Casa Teritorială de Asigurări Sociale
AP – Asistență personală
APP – Asistență parentală profesionistă
PFA – Plasament familial pentru adulți
EM – Echipă mobilă
CC – Casă Comunitară

CUPRINS

ABREVIERI 2

GRUPUL DE LUCRU 4

INTRODUCERE 5

I. DESCRIEREA SITUAŢIEI 8

II. PROBLEMELE DE BAZĂ 13

III. ANALIZA SWOT 14

IV. VIZIUNEA ŞI OBIECTIVELE STRATEGICE 17

V. DESCRIEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE 18

VI. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2016-2021 21

VII. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA ANULUI 2016 34

VIII. MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA STRATEGIEI 40

IX. RISCURI ŞI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI 42

GRUPUL DE LUCRU
care a participat la elaborarea Strategiei

1. Scobioală – Procopii Natalia – vicepreşedinte al raionului Anenii Noi
2. Bunescu Zinaida – Şef Direcţie asistenţă socială şi protecţie a familie Anenii Noi
3. Reu Tatiana – specialist principal, Direcţie asistenţă socială şi protecţie a familie Anenii Noi
4. Iordăchescu Zinaida – Şef Agenţie Teritorială pentru Ocuparea Forţei de Muncă
5. Ter Svetlana – Sef Casa Teritorială de Asigurări Sociale
6. Maria Vicol – Direcţia Finanţe, Consiliul Raional Anenii Noi
7. Basarab Svetlana – Direcţia Dezvoltării regionale, Consiliul Raional Anenii Noi
8. Eugeniu Salcuţan – Primar, s. Mereni, Anenii Noi
9. Caraseni Valeriu – Secţia Economie, Consiliul raional Anenii Noi
10. Neteda Olesea – Director Centrul de plasament pentru bătrîni, s. Pugăceni, Anenii Noi
11. Rachiu Nadejda – Serviciu Asistenţă Psihopedagogică, Anenii Noi
12. Craciun Nadejda – Serviciu Asistenţă Psihopedagogică, Anenii Noi
13. Frunză Olga – Şef serviciu Echipă Mobilă, Anenii Noi
14. Ghereg Olesea – Serviciul Echipa Mobilă, Anenii Noi
15. Munteanu Irina – Şef serviciu Asistenţă Socială Comunitară
16. Damaschin Tatiana – Asistent personal
17. Ceban Grigore – Asistent personal
18. Damaschin Tatiana – Asistent personal
19. Ceban Sergiu – Membru al comunităţii, Anenii Noi
20. Catîcă Angela – Şef serviciu Asistenţă personală, Anenii Noi
21. Coman Nadejda – Centrul de reabilitare pentru copii, Anenii Noi
22. Cuciuc Ghenadie – membru al comunităţii, Anenii Noi
23. Stîngaci Elena – membru al comuniăţii, Anenii Noi

Strategia a fost elaborată cu asistenţa tehnică Keystone Moldova
Consultanți planificare strategică: Parascovia Munteanu și Nelea Panfil

INTRODUCERE

Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi pentru anii 2016-2021 a fost elaborată în cadrul Proiectului"Colaborarea la nivel local pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi" finanţat de către USAID prin intermediul FHI 360, implementat de AO Keystone Moldova

Scopul proiectului este de a asigura participarea persoanelor cu dizabilităţi și a societăţii civile la elaborarea politicilor publice pentru persoane cu dizabilităţi.

Obiectivele proiectului sunt:

- Dezvoltarea capacităţilor persoanelor cu dizabilităţi, Organizaţiilor Societăţii Civile (OSC) și a Autorităţilor Publice Locale (APL) în planificare participativă, monitorizarea și evaluarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilităţi stipulate în Convenţia ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi și în conformitate cu principiile Valorizării Rolului Social.
- Elaborarea participativă și aprobarea Strategiilor raionale pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi.
- Dezvoltarea capacităţilor APL și OSC din raioanele partenere în implementarea planului de acţiuni ale Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi.

Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi pentru anii 2016-2021 (denumită în continuare Strategie) este un document strategic care vizează implementarea la nivel de raion a politicilor naționale de protecție și incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Anenii Noi. Odată cu ratificarea la 09 Iulie 2010 a Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Guvernul Republicii Moldova a început promovarea politici sociale în conformitate cu standardele europene:

- Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2010-2013 (aprobată prin Legea nr. 169-XVIII din 09.07.2010)
- Legea serviciilor sociale (nr. 123 din 18.06.2010)
- Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (nr.60-XIX din 30.03.2012)
- Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (nr. 140 din 14.06.2014)
- Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020 (HG nr. 434 din 10.06.2014)
- Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020 (aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 523 din 11.07.2011)

Autoritățile Publice Locale din raionul Anenii Noi depun un efort considerabil pentru a soluţiona o parte din dificultăţile cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, cu toate acestea cele mai multe dintre probleme rămîn a fi nesoluţionate. Accesul limitat al persoanelor cu dizabilităţi la serviciile de infrastructură socială şi educaţie, obstacolele şi limitările de încadrare în cîmpul muncii, precum şi predominarea formelor rezidenţiale de protecţie socială continuă să rămînă provocări majore ale sistemului actual de protecţie socială a persoanelor cu dizabilităţi.

Persoane cu dizabilităţi sunt persoanele cu deficienţe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durată, care, în interacţiune cu diverse obstacole, pot îngrădi participarea deplină şi efectivă a persoanelor în societate, în condiţii de egalitate cu ceilalţi.

Incluziunea socială presupune un set de acţiuni multidimensionale în următoarele domenii: justiţie, protecţie socială, ocupare a forţei de muncă, sănătate, educaţie, transporturi, drumuri, construcţii, cultură, informare şi comunicare, destinate persoanelor aflate în situaţie de marginalizare socială, pentru crearea şi dezvoltarea oportunităţilor de asigurare a unui indice al calităţii vieţii, echivalent comunităţii în care trăiesc.

Ţinând cont de ajustarea cadrului legal naţional la standardele internaţionale în urma semnării şi ratificării de către Republica Moldova, a Convenţiei Organizaţiei Naţiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (denumită în continuare Convenţie) şi adoptării Legii nr. 60 din 30.03.2012 cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, Strategia raională de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi reafirmă angajarea raionului Anenii Noi în asigurarea realizării efective a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi. Activităţile prevăzute de Strategie respectă prevederile din Convenţie, care au caracter obligatoriu.

În acest context dezvoltarea unei reţele raionale de servicii destinate incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi se va baza pe următoarele **principii:**

- respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului;
- prevenirea şi combaterea discriminării;
- asigurarea egalităţii de tratament în ceea ce priveşte încadrarea în muncă şi ocuparea forţei de muncă;
- protecţia împotriva neglijării şi abuzului;
- responsabilizarea comunităţii;
- consultarea persoanelor cu dizabilităţi la reglementarea serviciilor destinate lor;
- planificarea şi acordarea individualizată a serviciilor pentru persoanele cu dizabilităţi;

- asistarea şi fortificarea mediilor naturale de viaţă ale persoanelor cu dizabilităţi (familia şi comunitatea) şi prevenirea plasării lor în instituţii rezidenţiale;
- asigurarea participării persoanelor cu dizabilităţi la viaţa socială, economică şi culturală a comunităţii.

Obiectivele strategice precum şi activităţile incluse în planul de acţiuni al strategiei garantează **adaptarea şi acomodarea rezonabilă** astfel încât să minimizeze diferenţele care determină statutul persoanelor cu dizabilităţi în raionul Anenii Noi. De asemenea, s-a ţinut cont de **valorizarea rolului social** în planificarea acţiunilor orientate spre suportul persoanelor cu dizabilităţi.

Strategia are un **caracter raional**, centrat pe **capacităţile şi resursele locale**.

Pentru elaborarea actualei Strategii au fost realizate mai multe etape:

ETAPA I. Constituirea grupului de planificare strategică şi colectarea informaţiei pentru descrierea situaţiei persoanelor cu dizabilităţi din raion. La această etapa a fost creat grupul de planificarea strategică prin dispoziția preşedintelui raionului Anenii Noi, a fost completat un chestionar cu indicatori cantitativi ce reflectă situaţia persoanelor cu dizabilităţi în raionul Anenii Noi, a fost realizat un studiu bazat pe metoda focus-grupurilor în scopul analizei opiniilor cu privire la incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi în Anenii Noi. Sumarul analizei informaţiei colectate va fi reflectat în capitolul I „Descrierea situaţiei".

ETAPA II. Etapa de pregătire a grupului pentru activitatea de planificare strategică. În cadrul etapei membrii grupului de planificare strategică au participat la un curs de instruire de trei zile în cadrul cărora au fost abordate subiectele cu referire la principiile incluziunii sociale şi drepturile persoanelor cu dizabilităţi precum şi beneficiile mobilizări şi implicării participative a populaţiei unei comunităţi în procesul de luare a deciziilor.

ETAPA III. Atelierul de planificare strategică. Grupul de planificare strategică s-a reunit pentru trei zile în cadrul unui atelier unde în mod interactiv, creativ şi participativ au generat idei care au construit baza actualei Strategii de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Anenii Noi.

ETAPA IV. Consultarea publică a strategiei. În cadrul acestei etape proiectul Strategiei a fost publicat pe pagina web a Consiliului Raional Anenii Noi pentru a fi consultată de către cetăţeni, de asemenea a fost organizată o Masă rotundă, în cadrul căreia a fost prezentat, analizat şi actualizat proiectul Strategiei, ulterior fiind propus spre aprobare Consiliului raional.

Evaluarea şi monitorizarea procesului de implementare a Strategiei va fi efectuată de către membrii grupului de planificare strategică.

I. DESCRIEREA SITUAŢIEI

Conform datelor Biroului National de Statistica, populaţia stabilă în raionul Anenii Noi pentru anul 2014 este constituită din 82250 persoane, care locuiesc în 45 de localităţi, fiind deservite de către 45 de primării. Cu referire la situaţia privind numărul de persoane cu grad de dizabilitate, conform datelor colectate de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale, în 2014 erau înregistrate 4506 persoane cu dizabilităţi.

TABELUL 1. **Repartizarea după vîrstă (copii/adulţi) şi tip de dizabilitate[1] a persoanelor cu dizabilităţi din Anenii Noi**

	2013				2014			
	Diz-tate severa	**Diz-tate accentuata**	**Diz-tate medie**	**Număr total**	**Diz-tate severa**	**Diz-tate accentuata**	**Diz-tate medie**	**Număr total**
Număr de copii cu dizabilităţi	142 (46,5%)	135 (44,3%)	28 (9,2%)	305	151 (44,1%)	157 (45,9%)	34 (10%)	342
Număr de adulţi cu dizabilităţi	568 (14%)	2720 (67%)	771 (19%)	4059	583 (14%)	2790 (67%)	791 (19%)	4164
Număr total de persoane cu dizabilităţi	4364				4506			

În conformitate cu prevederile legale[2], persoanele cu dizabilităţi pot beneficia **prestaţii sociale sau/şi servicii sociale** primare, servicii sociale specializate şi servicii sociale de specializare înaltă. Actualmente, în situaţia cînd prestaţiile sociale şi serviciile de specializare înaltă au acoperire financiară de la bugetul de stat, serviciile sociale primare şi cele specializate sînt dezvoltate şi finanţate de către Administraţia Publică Locală. Direcţia de asistenţă socială şi protecţiei a familiei din Anenii Noi are rolul de prestator al serviciilor sociale primare şi specializate iar misiunea angajaţilor este de a răspunde nevoilor şi provocărilor sociale pentru grupurile în risc de vulnerabilitate, inclusiv pentru persoanele cu dizabilităţi.

[1] Datele colectate prin intermediul asistenţilor sociali comunitari sînt diferite de cele de la CTAS, din care motiv au fost luate ca şi bază datele de la CNAS, fiind utilizată metoda extrapolării. Nu a fost posibilă colectarea datelor pentru anul 2012,cu excepţia a numărului total de persoane cu dizabilităţi.

[2] Legea nr. 449 din 14.07.1999 Privind alocaţiile sociale de stat pentru unele categorii de cetăţeni.

În raionul Anenii Noi activează cîteva servicii sociale specializate pentru persoane cu dizabilităţi, cele mai multe dintre ele fiind create din banii donatorilor din exterior în parteneriat cu ONG, ulterior APL preluînd finanţarea acestora: Echipă Mobilă, Casă Comunitară, două Centre de reabilitare sociomedicale (Puhăceni şi Calfa), Centrul de Reabilitare si Integrare Sociala („Nadejda", Anenii Noi), un centru multifuncţional şi serviciul de Asistenţă Parentală Profesionistă. Accesul la servicii a persoanelor este aprobat în cadrul comisiilor multidisciplinare.

TABELUL 2. **Specialişti implicaţi şi servicii sociale primare şi specializate pentru asistenţa persoanelor cu dizabilităţi în Anenii Noi**

INDICATORI	2012	2013	2014
Număr de specialişti în cadrul DASPF Anenii Noi	12	12	13
Număr de asistenţi sociali comunitari	30	30	31
Număr de lucrători sociali	61	58	57
Număr de asistenţi parentali profesionişti	3	3	3
Număr de asistenţi/plasament familial pentru adulţi	-	-	-
Număr de asistenţi personali	-	32	31
Număr de persoane care beneficiază de Serviciul de deservire socială la domiciliu	572	528	528
Număr de persoane care beneficiază de serviciul Cantina de ajutor social	600	720	660
Număr de persoane care beneficiază de serviciul Asistenţă personală	0	32	31
Număr de persoane care beneficiază de serviciul Centrul social de zi (copii)	93	96	103
Număr de persoane care beneficiază de serviciul Echipa mobila	-	25	26
Număr de persoane care beneficiază de serviciul Asistenţă parentală profesionistă pentru copii cu dizabilitati	6	6	6
Număr de persoane care beneficiază de serviciile centrelor de reabilitare socio-medicală	11	4	6
Număr de copii plasaţi la Centre de plasament temporar	0	0	4

Deşi Consiliul raional Anenii Noi a manifestat deschidere şi disponibilitate în soluţionarea problemelor majore cu care se confruntă persoanele cu dizabilităţi dezvoltînd noi servicii sociale, raportul dintre numărul/nevoile persoanelor cu dizabilităţi şi numărul de specialişti/servicii sociale pentru această categorie de populaţie este insuficient pentru a acoperi numărul de solicitări care sunt înregistrate zilnic de către specialiştii DASPF. Astfel, participanţii la focus-grup au menţionat ca şi problemă stringentă un nivel insuficient de informare cu privire la existența serviciilor sociale destinate persoanelor cu dizabilități (in special a celor dezvoltate în ultimii 3-4 ani) si condițiile de activitate ale acestora, criteriile de acordare a ajutoarelor materiale, ajutor social ș.a. Pentru majoritatea

dificultățile de bază se referă la asigurarea materială si depășirea sărăciei în care trăiesc multe persoane cu dizabilități dar mai cu seamă familiile acestora. Totodată majoritatea persoanelor consideră ca dezvoltarea asistenței sociale pentru persoane cu dizabilități trebuie să urmărească extinderea dezvoltării serviciilor (mai cu seamă la nivel local/comunitar) de: asistență personală, servicii de consiliere psihologică/familială pentru depășirea diverselor probleme(pentru părinți, dar şi copii/adulți cu dizabilități).

Aspectul financiar nefavorabil creat de ineficienţa formulei de finanţare la nivel local cît şi criza financiară la nivel de stat au un impact negativ asupra **procesului de dezinstituţionalizare** a persoanelor din cele şase instituţii rezidenţiale pentru persoane cu dizabilităţi subordonate Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale a Familiei unde rămîn a fi plasate 37 persoane din raionul Anenii Noi.

FIG. 1. **Număr de persoane din raionul Anenii Noi plasate în cele şase instituţii rezidenţiale pentru persoane cu dizabilităţi subordonate Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale a Familiei:**

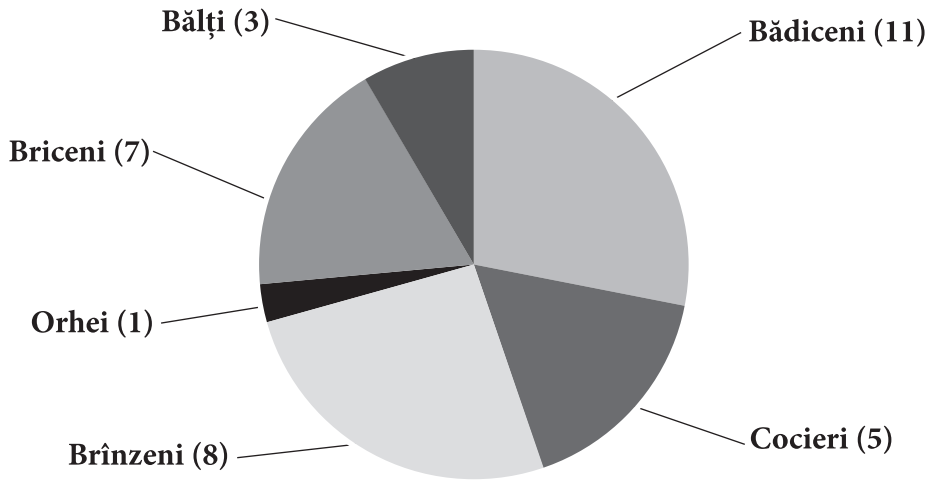

În contextul implementarea Convenţiilor ONU cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilităţi, una dintre priorităţile Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale a Familiei este reorganizarea sistemului rezidenţial pentru persoane cu dizabilităţi. În acest context, incluziunea socială pentru cele 37 de persoane din instituţii rezidenţiale cît şi pentru alte persoane cu dizabilităţi din raion rămîne a fi atît o prioritate, cît şi o provocare pentru APL din raionul Anenii Noi.

O componentă foarte importantă a incluziunii sociale pentru persoanele cu dizabilităţi este **incluziunea în cîmpul muncii**, acest drept fiind reglementat de Articolul 33 al Legii nr.60-XIX din 30.03.2012. Persoanele cu dizabilităţi pot accesa şi serviciile Agenţiei Teritoriale pentru Ocuparea Forţei de Muncă

(ATOFM), inclusiv informare, consiliere profesională, mediere a muncii, orientare şi formare profesională. În acest context, cifrele privind numărul persoanelor cu dizabilităţi care au accesat serviciile structurii teritoriale de ocupare a forţei de muncă fiind foarte mici, cu toate că ATOFM înregistrează o dinamică pozitivă referitor la instruirea persoanelor cu dizabilităţi şi identificarea posibilităţilor de angajare în cîmpul muncii. În acest context, atît participanţii de la focus – grupuri, cît membrii grupului de planificare strategică au menţionat necesitatea elaborării unui mecanism de asistenţă pentru angajare în cîmpul muncii pentru persoanele cu dizabilităţi .

Procesul de implementare a politicelor şi cadrului normativ referitor la **educaţia incluzivă** în raionul Anenii Noi este încă în derulare. Suportul acordat unui elev cu Cerinţe Educaţionale Speciale (CES) se realizează prin intermediul Serviciului de Asistenţă Psihopedagogică care şi-a început activitatea în 2013, a Comisiilor multidisciplinare intraşcolare care au rolul de elaborare şi implementare a Planurilor Educaţionale individualizate, prin angajarea Cadrelor didactice de Sprijin şi crearea Centrelor de resurse la nivel de instituţie de învăţămînt.

TABELUL 3. **Situaţia privind accesul la educaţie a copiilor cu cerinţe educaţionale speciale şi tipul de suport acordat**

Acces la educaţie	2012[1]	2013	2014
Număr de copii cu CES evaluaţi de SAP	-	57	21
Număr de copii cu CES înscrişi la ciclul preşcolar	-	31 (10 locomotor)	51 (9 locomotor)
Număr de copii cu CES înscrişi la ciclul primar	-	39 (10 locomotor)	51 (12 locomotor)
Număr de copii cu CES înscrişi la ciclul gimnazial	-	38 (17 locomotor)	59 (12 locomotor)
Număr de copii cu CES înscrişi la ciclul liceal	-	6 (5 locomotor)	4 (1 locomotor)
Număr total copii cu CES		141 (42 locomotor)	165 (34 locomotor)
Număr total de copii cu dizabilităţi în Anenii Noi	-	305	342
Număr de şcoli în care există de resurse	-	9	14
Număr de şcoli care au realizat adaptări de mediu (fizice – rampe, grup sanitar, etc…)	-	1	-
Număr de cadre didactice de sprijin	-	10	15
Număr de copii încadraţi în şcoli auxiliare	-	109	118
Număr de elevi cu CES care au PEI	-	114	110
Număr de elevi cu CES care studiază conform curriculumului general	-	6	10
Număr de elevi cu CES care studiază conform curriculumului adaptat	-	65	48

[1] Specialiştii SAP şi-au început activitatea în anul 2013.

Numărul copiilor cu cerinţe educaţionale speciale cuprinse de sistemul educaţional este în creştere – cu 24 de copii mai mulţi în 2014 comparativ cu 2013; Astfel, dacă în 2013 au fost incluşi 46,2% de copii din numărul total de copii cu dizabilităţi din Anenii Noi, în 2014 rata de includere în sistem este de 48,2%.

Rămîne însă o parte dintre copiii cu dizabilităţi care nu sînt incluşi în sistemul de învăţămînt, iar necesitatea de a identifica soluţii pentru aceşti copii este una foarte mare. Nu toţi copiii cu CES încadraţi în sistemul de învăţămînt general au fost evaluaţi de specialiştii SAP, astfel în 2013 au fost evaluaţi doar 40% din numărul total de copii cu CES încadraţi în sistemul de învăţămînt general, iar în 2014 – doar 13%. Este în scădere numărul copiilor cu dizabilităţi fizice care frecventează şcoala. Una dintre problemele grave este lipsa adaptării spaţiului fizic. Dintre toate instituţiile din Anenii Noi doar o singură şcoală are infrastructura adaptată (realizată cu suportul AO Keystone Moldova). Este insuficient numărul de cadre didactice de sprijin. Este necesar de a realiza o evaluare a necesităţilor si de a identifica soluţii pentru acoperirea necesităţilor.

Participarea la viața publică este un aspect al vieţii apreciat ca fiind foarte important pentru toate persoanele, dar irealizabil de cele mai multe ori pentru persoanele cu dizabilităţi din considerentul inaccesibilității fizice a instituțiilor publice, nivel scăzut de informare cu referire la activităţile culturale realizate la nivel local/comunitar.

Toate persoanele cu dizabilități remarcă importanța și impactul pozitiv pe care îl au evenimentele culturale asupra vieții. Majoritatea persoanelor cu dizabilități consideră că accesibilitatea fizica a instituțiilor publice precum a celorlalte clădiri, dar și adaptarea necesară pentru persoane cu dizabilități senzoriale este problema de bază pentru participarea la viața comunității, viața publică precum și cea culturală.

Majoritatea persoanelor care au participat la focus-grupuri au menţionat situaţii frecvente de discriminare a persoanelor cu dizabilităţi atît in baza încălcării mai multor drepturi, cît a accesului la informaţii cu privire la prevederile legislației in vigoare care asigură protecția socială a persoanelor cu dizabilități şi accesarea serviciilor sociale dezvoltate la nivel local şi naţional.

II. PROBLEMELE DE BAZĂ
în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi

1. **Susţinerea financiară deficitară a familiilor cu persoane cu dizabilităţi.** În pofida creşterii continue a cuantumului mediu al pensiei de dizabilitate şi al altor prestaţii sociale, acestea nu garantează minimul necesar pentru asigurarea unui nivel de trai decent.
2. **Acces limitat al persoanelor la servicii sociale.** În raionul Anenii Noi necesitatea de servicii de suport pentru persoane cu dizabilităţi in comunitate este mult mai mare în raport cu serviciile oferite. De asemenea, este limitat accesul la informaţii cu privire la tipul de servicii care sunt prestate la nivel local, criteriile de eligibilitate pentru un anumit tip de serviciu.
3. **Nivel înalt de discriminare al persoanelor cu dizabilităţi** Acest fenomen este prezent în majoritatea domeniilor vieții si necesită mai multă atenție din partea autorităților publice locale, în special cu referință la accesibilitatea instituțiilor publice, informare corectă și mai multe posibilități de servicii sociale la nivel local/comunitar.
4. **Dezvoltarea insuficientă a serviciilor de educaţie incluzivă.** O bună parte dintre copiii cu dizabilităţi nu au acces la serviciile educaţionale şcolare şi preşcolare, de asemenea nu toţi copiii incluşi în şcoală au beneficiat de evaluarea Serviciului de Asistenţă Psihopedagogică. Doar într-o singură instituţie de învăţământ există adaptări fizice.
5. **Posibilităţi limitate de integrarea socială a persoanelor cu dizabilităţi pe piaţa forţei de muncă şi asigurarea acestora cu servicii de orientare, de formare şi de reabilitare profesională.** Angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități este o practică foarte rară datorată mai multor dificultăți precum: fenomenul discriminării, informare insuficientă a persoanelor cu dizabilități dar și a angajatorilor, lipsa continuității studiilor obținute precum și posibilități minime de reprofesionalizare sau dezvoltare a afacerilor
6. **Mediul fizic/infrastructura socială nu sînt adaptate la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi. Accesul lor la mediul informaţional este foarte limitat.** Deşi Legea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi garantează accesul liber al persoanelor cu dizabilităţi în blocurile de locuit, în obiectivele de menire socială şi de producţie, cele mai multe edificii, spre regret, continuă să fie construite fără adaptările arhitectonice de rigoare, fără a se aplica măsuri de sancţionare a nerespectării standardelor tehnice. Condiţiile (standardele) tehnice pentru construcţia căilor de acces sînt învechite. Mediul informaţional, la fel, este lipsit de adaptările necesare persoanelor cu dizabilităţi, fapt ce îngrădeşte liberul acces la informaţie.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT reflectă caracteristicile comunităţii (Puncte Tari şi Puncte Slabe) şi (Oportunităţi şi Pericole) care avantajează sau stagnează procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Anenii Noi.

Puncte tari

- Poziţia activă, angajată şi deschisă a autorităţilor publice locale privind importanţa implementării reformelor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi;
- Paşi concreți realizați de către autoritățile publice din Anenii Noi pentru implementarea reformelor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități prin dezvoltarea serviciilor sociale noi de suport care pot servi model de bune practici pentru alte raioane.
- Sistemul serviciilor sociale este diversificat prin servicii de îngrijire la domiciliu, cantine de ajutor social, reabilitare balneo-sanatorială, asigurare cu mijloace ajutătoare tehnice, asistenţă personală, servicii de plasament familial etc;
- Practici pozitive de dezvoltare a serviciilor de educaţie incluzivă a persoanelor cu dizabilităţi la nivel de raion;
- Înregistrarea cazurilor de succes de către Agenția Teritorială de Ocupare a Forței de Muncă privind identificarea posibilității de angajare în cîmpul muncii pentru persoane cu dizabiliăți;
- Implicarea activă a autorităților locale pentru soluționarea cazurilor de protecție a persoanelor cu dizabilități pentru prevenirea plasamentului persoanelor în instituții rezidențiale psihoneurologice. Fiecare caz este minuțios analizat în cadrul comisiilor multidisciplinare pentru a fi identificate soluții la nivel local;
- Practici pozitive de mobilizare comunitară de soluționare a diferitor probleme la nivel local, activități și campanii de colectare de fonduri pentru suportul categoriilor defavorizate de populație.

Puncte slabe

- Nu există o bază de date centralizată pentru evidența tuturor beneficarilor sistemului de protecție socială. Nu se știe cu exactitate care este numărul de persoane cu dizabilități în Anenii Noi și tipurile de servicii sociale de care a beneficiat.

- Insuficienţa şi imposibilitatea serviciilor socio- medicale de a acoperi toate nevoile persoanelor cu dizabilităţi mintale;
- Reţeaua serviciilor medico-sociale de intervenţie timpurie este slab dezvoltată, ceea ce nu permite efectuarea acţiunilor de prevenire şi de minimalizare a consecinţelor negative prin asigurarea unei asistenţe psiho-medico-sociale oportune şi de calitate atît copiilor cu dizabilităţi, cît şi familiilor acestora;
- Sistemul de instruire a copiilor cu dizabilităţi este încă segregat şi nu asigură suficient educaţia incluzivă;
- Infrastructura serviciilor socio-medicale pentru persoanele cu dizabilităţi activează preponderent după un model medical şi nu corespunde principiilor de incluziune socială;
- Nu sînt adaptate clădirile de menire socială, instituţiile publice, mijloacele de transport şi accesul la ele în funcţie de necesităţile persoanelor cu dizabilităţi;
- Resursele bugetului local sînt insuficiente pentru asigurarea necesităţilor de educaţie, de instruire, de asistenţă socială şi medicală a persoanelor cu dizabilităţi;
- Mecanismul de procurare a serviciilor sociale este inactiv;
- Accesul la mass-media a persoanelor cu deficienţe de vedere şi de auz este limitat;
- Consiliul raional Anenii Noi nu are o strategie de comunicare și promovare a cazurilor de succes în incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- Nu au fost utilizate toate posibilitățile de accesare a granturilor în domeniul social;

Oportunităţi

- Republica Moldova a semnat documente internaţionale care reglementează principiile fundamentale ale politicilor pentru protecţia şi incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi;
- Disponibilitatea organismelor internaţionale donatoare de a contribui la procesul de reformare în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi;
- Angajarea şi gradul înalt de motivare a organizaţiilor neguvernamentale de a participa la procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi; Unificarea eforturilor prin stabilire de parteneriate ONG – APL pentru îmbunătățirea calității vieții pentru grupurile defavorizate.
- Politica de promovare și implicarea voluntariatului în procesul de incluziune socială a grupurilor defavorizate;

- Actualul model de determinare a dizabilităţii şi capacităţii de muncă subliniază necesităţile persoanelor cu dizabilităţi conform planului individualizat.

Riscuri

- Înţelegerea insuficientă, de către unii actori implicaţi, a actualităţii, a scopurilor şi a sarcinilor reformei. Abordarea stereotipică, în anumite cercuri sociale, a persoanelor cu dizabilităţi, a problemelor cu care se confruntă, precum şi a manierelor de soluţionare a acestora;
- Calitatea serviciilor sociale este negativ influențată de remunerarea mică a angajaților din sistemul de protecție socială și lipsa unui mecanism pentru formarea continuă a acestora;
- Cuantumul pensiei sau alocaţiilor pentru dizabilitate nu asigură satisfacerea necesităţilor primare ale persoanelor cu dizabilităţi;
- Mecanism ineficient de finanțare la nivel local, lipsa unor pârghii de redirecționare a finanțelor ca și efect al reorganizării instituțiilor rezidențiale mari;
- Activism civic scăzut al populației favorizat de neîncrederea în forțele politice și de nivelul înalt de corupție în toate structurile de decizie.
- Migrația populației active în alte state mai dezvoltate

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGICE

VIZIUNEA STRATEGICĂ

Raionul Anenii Noi va îmbunătăți calitatea vieții persoanelor cu dizabilități prin extinderea spectrului de servicii sociale și va asigura respectarea drepturilor persoanelor în conformitate cu Convenția ONU.

Pentru realizarea Viziunii strategice activităţile tuturor factorilor implicaţi în procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi vor fi orientate spre atingerea a cinci obiective strategice:

Obiectiv Strategic 1*:* ***Prevenirea discriminării și promovarea imaginii pozitive a persoanelor cu dizabilități.***

Obiectiv Strategic 2: ***Asigurarea accesibilităţii persoanelor cu dizabilităţi la infrastructura socială.***

Obiectiv Strategic 3: ***Îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale, educaționale, de sănătate pentru persoanele cu dizabilităţi.***

Obiectiv Strategic 4: ***Asigurarea durabilității financiare pentru servicii sociale existente și atragerea de fonduri pentru servicii sociale noi conform necesităților.***

Obiectiv Strategic 5: ***Pregătirea profesională și sporirea angajării în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi.***

V. DESCRIEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE

OBIECTIVUL STRATEGIC 1. ***Prevenirea discriminării și promovarea imaginii pozitive pentru persoanele cu dizabilități*** presupune mobilizarea efortului întregii comunități pentru eliminarea atitudinii și comportamentelor discriminatorii în raport cu această categorie de populație la toate etapele de vîrstă și în toate domeniile vieții. În acest aspect acțiunile planificate vor fi orientate spre identificarea rolurilor pozitive valorizate în comunitate pentru persoanele cu dizabilități, permiterea și menținerea persoanei în aceste roluri și multiplicarea experiențelor pozitive trăite de persoanele cu dizabiltăți pentru minimalizarea reticenței față de această categorie de populație.

Pentru realizarea primului **Obiectiv Strategic**, Grupul de lucru a elaborat următoarele **Obiective Specifice:**

1. **Crearea unui mecanism de prevenire a diverselor forme de discriminare față de persoanele cu dizabilităţi la nivel de societate**
2. **Asigurarea participării persoanelor cu dizabilităţi la elaborarea şi implementarea politicilor sociale la nivel de raion.**
3. **Promovarea imaginii pozitive a persoanelor cu dizabilități.**

OBIECTIVUL STRATEGIC 2. ***Asigurarea accesibilităţii persoanelor cu dizabilități la infrastructura socială*** presupune continuarea procesului de implementare a standardelor referitoare la accesibilizarea clădirilor, creşterea nivelului de responsabilizare a autorităţilor publice locale sau a persoanelor juridice cu capital privat care sunt implicate în activităţile de construcţii şi urbanism, informarea persoanelor cu dizabilităţi, a familiilor lor, a persoanelor de suport, etc. cu privire la drepturile lor în domeniul accesibilizării mediului fizic, adaptarea transportului public la cerinţele persoanelor cu dizabilităţi.

În vederea realizării prevederilor Convenţiei ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, ratificată prin Legea nr. 166 din 09.07.2010, serviciul de arhitectură raional va urmări ca documentaţia de proiect să includă neapărat soluţii speciale pentru înlesnirea accesului persoanelor cu dizabilităţi la obiectivele de menire socială, la folosirea liberă a drumurilor şi trotuarelor de acces. Pornind de la multiplele obstacole legate de accesibilitatea în locurile publice, vor fi realizate activităţi de informare a autorităţile locale despre instituţiile şi spaţiile publice ce necesită măsuri urgente de adaptare la necesităţile persoanelor cu deficiente fizice.

Având în vedere că „o clădire adaptată” nu înseamnă doar rampă de acces ce corespunde standardelor, dar şi uşi largi, interior spaţios, WC şi ascensor adaptat, etc. iar în raionul Anenii Noi nici o instituţie publică nu se conformează acestor parametri. O soluţie ar fi ca o parte din fondurile pentru reparaţii a obiectelor să fie investite anume pentru rezolvarea neajunsurilor sus numite.

Pentru realizarea **Obiectivului Strategic 2.** ***Asigurarea accesibilităţii persoanelor cu dizabilităţi la infrastructura socială*** sunt necesare implementarea **următoarelor Obiective Specifice:**

1. **Includerea în circuit a transportului adaptat pentru populația din zonele rurale**
2. **Adaptarea edificiilor publice la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi.**

OBIECTIVUL STRATEGIC 3. ***Îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale, educaționale, de sănătate pentru persoanele cu dizabilităţi*** presupune accesarea serviciilor de suport la nivel de comunitate, dar și continuarea procesului de dezinstituţionalizare/prevenire a instituţionalizării concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viaţă independentă şi integrare în comunitate, asigurarea condiţiilor pentru ca persoanele cu dizabilităţi să aibă acces real la toate organizaţiile, structurile, bunurile şi serviciile obişnuite ale comunităţii, dar şi dezvoltarea măsurilor de combatere a sărăciei în rândul persoanelor cu dizabilităţi. Actualmente, serviciile sociale sînt orientate preponderent spre satisfacerea necesităţilor primare (alimentare, cazare, îmbrăcăminte etc.), prestate, de regulă, în instituţii rezidenţiale. Serviciile alternative îngrijirii rezidenţiale orientate spre reabilitarea şi incluziunea socială rămân a fi prestate în mare parte de administraţia publică locală în parteneriat cu sectorul asociativ.

Pentru realizarea **Obiectivului Strategic 3**, Grupul de lucru a elaborat următoarele **Obiective Specifice:**

1. **Crearea unei Baze de date a persoanelor cu dizabilităţi**
2. **Dezvoltarea sau extinderea serviciilor de suport pentru persoane cu dizabilităţi la nivel local în raport cu nevoile existente**
3. **Asigurarea calităţii serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilităţi create la nivel de raion**

OBIECTIVUL STRATEGIC 4. ***Asigurarea durabilităţii financiare pentru servicii sociale existente și atragerea de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor sociale noi conform necesităţilor*** presupune totalitatea acțiunilor orientate spre motivarea aleșilor locali pentru susținerea inițiativelor de orientare a resurselor financiare pentru menținerea serviciilor sociale existente conform normelor minime și standardelor de calitate, dar și de identificare a soluțiilor alternative de

finanțare suplimentară a acestora prin organizarea diverselor campanii de colectare a fondurilor cu implicarea agenților economici locali sau din exterior. Este, de asemenea, importantă identificarea posibilităților de accesare a fondurilor/granturilor pentru a dezvolta servicii sociale noi sau a extinde servicii deja existente la nivel local. Acest obiectiv presupune și multitudinea de soluții identificate pentru minimalizarea riscului de desființare a serviciilor sociale din motivul imposibilității de susținere financiară a acestora din parte APL.

Pentru realizarea **Obiectivului Strategic 4**, au fost elaborate următoarele **Obiective Specifice:**

1. **Asigurarea unui management financiar eficient (planificare bugetului și monitorizarea implementării acestuia) pentru realizarea activităților de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități**
2. **Diversificarea resurselor financiare pentru dezvoltarea și susținerea serviciilor sociale pentru persoane cu dizabilități**

OBIECTIVUL STRATEGIC 5. ***Pregătirea profesională și sporirea angajării în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilități*** prevede multitudinea acțiunilor orientate spre valorificarea dreptului de angajare în cîmpul muncii și asistenței persoanelor cu dizabilități atît în procesul de orientare profesionala/profesionalizare/reprofesionalizare cît și pe parcursul identificării oportunităților de angajare, adaptări ale mediului la locul de muncă conform condițiilor de sănătate, menținere și motivare la locul de muncă.

Obiectivul Strategic 5 va fi realizat prin următoarele **Obiective specifice:**

1. **Crearea posibilităţilor de formare profesională şi instruire vocaţională pentru persoanele cu dizabilităţi**
2. **Consolidarea parteneriatelor cu angajatorii pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu dizabilităţi**
3. **Dezvoltarea serviciilor de suport pentru angajarea persoanelor cu dizabilităţi.**

VI. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2016-2021 PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ÎN RAIONUL ANENII NOI

OBIECTIVUL STRATEGIC 1. Prevenirea discriminării și promovarea imaginii pozitive pentru persoanele cu dizabilități						
Obiectivul specific 1.1.	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri MDL**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Crearea unui mecanism de prevenire a diverselor forme de discriminare de persoanele cu dizabilităţi la nivel de societate	Motivarea creării la nivel de raion a unui grup /unei asociaţii de auto-reprezentanţi din rândul persoanelor cu dizabilităţi	2016-2017	10.000	Grupul de planificare Strategică	Donatori	Organizaţie activă care reprezintă grupul persoanelor cu dizabilităţi
	Organizarea campaniilor de informare şi sensibilizare cu privire la diverse forme de discriminare a persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2021	25.000	DASPF	Buget local Coaliția antidiscriminare Donatori	3 campanii realizate/anual
	Organizarea activităţilor de informare cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilităţi stipulate în legislaţia naţională şi internaţională	2016 - 2021	25.000	DASPF	Buget local Donatori	3 campanii realizate/anual
	Crearea unui serviciu de suport pentru persoanele cu dizabilităţi şi familiile acestora (suport informaţional,psihologic, orientare profesională, etc)	2017	20.000	DASPF	Buget local, donatori	Serviciu creat Servicii de consiliere oferite
	Crearea unei alianţe ale societăţii civile la nivel local pentru unificarea efortului orientat spre promovarea şi respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilităţi	2017	50.000	DASPF ONG-uri active	Contribuție ONG Granturi	Şedinţe ale alianţei realizate periodic Petiţii/scrisori deschise/campanii realizate

1	2	3	4	5	6	7
	Consolidarea BCIS şi implicarea membrilor în activităţile de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi	2017 - 2021	10.000	Coordonator BCIS	Buget local Grant	Activităţi de promovare realizate/BCIS
Obiectivul specific 1.2	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri, MDL**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Asigurarea participării persoanelor cu dizabilităţi la elaborarea şi implementarea politicilor sociale la nivel de raion și participare activă la evenimente culturale	Includerea persoanelor cu dizabilităţi în diverse comisii sau grupuri de interes social	2016 -2021	-	Vicepresedinte raion DASPF	-	Număr de participări ale persoanelor cu dizabilităţi în comisii, şedinţe
	Asigurarea transparenţei decizionale prin transmiterea on-line a şedinţelor din cadrul consiliilor locale, publicarea deciziilor emise de consilii etc;	2016 - 2021	20.000	Consiliul raional	Buget local	Număr de şedinţe ale consiliilor locale transmise on-line,
	Organizarea activităţilor culturale cu implicarea şi participarea persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2020	20.000	DASPF Secția Cultură,	Buget local	Număr de persoane cu dizabilităţi care au participat la activităţi culturale
Obiectivul specific 1.3	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Promovarea imaginii pozitive a persoanelor cu dizabilităţi.	Identificarea şi documentarea cazurilor de succes în diferite domenii ale vieţii ale persoanelor cu dizabilităţi (înregistrări video, interviuri, articole etc)	2016 - 2021	30.000	DASPF ATOFM	Donatori	Număr de articole, înregistrări video, filme realizate

1	2	3	4	5	6	7
	Difuzarea istoriilor de succes ale persoanelor cu dizabilități în presa locală, radio, rețele de socializare	2016 - 20121	10.000	DASPF Alianța ONG-urilor locale in domeniul incluziunii sociale	Donatori	Număr de articole publicate, număr de filme/cazuri de succes difuzate/ distribuite
OBIECTIVUL STRATEGIC 2. Asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilităţi la infrastructura socială						
Obiectivul specific 2.1	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri/ Surse de finanțare**	**Indicatori**
Includerea în circuit a transportului adaptat pentru persoane cu dizabilități fizice	Adaptarea stațiilor de transport public la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi	2017 - 2021	-	Agenti economici, APL niv. I	Donatori Agenți economici prestatori de servicii de transport, APL niv. I	Număr de stații adaptate
	Scrierea unui proiect pentru achiziţionarea a cel puțin o unitate de transport adaptată	2016-2017	200.000	Consiliul raional	Donatori	Proiect depus la finanțator pentru achiziționarea unității de transport adaptate
	Motivarea unui agent economic sa adapteze un mijloc de transport (idee de activitate de antreprenoriat social)	2017 - 2018	150.000	Consiliul raional	Donatori Agenți economici prestatori de servicii de transport	Unitatea de transport adaptată accesată la necesitate de către persoanele cu dizabilități

Obiectivul specific 2.2	Acţiunea	Perioada de implementare	Costuri	Responsabili	Parteneri/ Surse de finanţare	Indicatori
1	2	3	4	5	6	7
Adaptarea edificiilor publice la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi.	Identificarea edificiilor/ instituţiilor publice care necesita a fi adaptate in cel mai urgent mod	2016	-	Consiliul raional/Direcția dezvoltare regională și construcții	Buget local	Lista edificiilor
	Monitorizarea includerii obligatorie în documentaţia de proiect a instituţiilor publice a măsurilor de accesibilizare a edificiilor	2016 - 2017	-	Consiliul raional/ Direcția dezvoltare regională și construcții	Buget local	Instituțiile publice au incluse în documentația de proiect măsuri de accesibilizare a clădirii
	Înaintarea demersurilor pentru administratorii edificiilor publice în vederea solicitării accesibilizării pentru utilizatorii de scaune rulante.	2016 - 2017	-	Consiliul raional / Direcția dezvoltare regională și construcții	Primăriile localităților din raion Instituțiile publice	Număr de demersuri/petiții înaintate
	Elaborarea proiectelor tehnice pentru construcţia rampelor de acces conform standardelor și legislaţiei în vigoare	2017	-	Consiliul raional Direcția dezvoltare regională și construcții	-	Proiecte tehnice elaborate conform standardelor și legislației în vigoare
	Implicarea grupurilor de autoreprezentanţi , părinţi ai copiilor cu dizabilităţi, reprezentanţi ai societăţii civile în monitorizarea procesului de accesibilizare a edificiilor	2016 - 2021	-	ONG-uri active	Donatori Buget local	Rapoarte de monitorizare Petiții/demersuri scrise in cazul refuzului administrației edificiului de a colabora

OBIECTIVUL STRATEGIC 3. Îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale, educaţionale, de sănătate pentru persoanele cu dizabilităţi						
Obiectiv specific 3.1	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Crearea unei Baze de date a persoanelor cu dizabilităţi	Crearea unui grup intersectorial responsabili de elaborarea conceptului şi colectare a datelor – CTAS, CTAM, CMF, ATOFM, DASPF	2016 - 2021	-	Vicepreşedinte pe probleme sociale	Buget local	Crup intersectorial de lucru creat;
	Crearea softului pentru stocarea şi actualizarea bazei de date	2016	30.000	Vicepreşedinte pe probleme sociale	Consiliul raional Buget local	Concept al bazei de date creat Soft creat;
	Angajarea unui specialist IT pentru dezvoltarea bazei de date	–201	20.000	Vicepreşedinte pe probleme sociale	Donatori Buget local	Specialist IT Angajat Baza de date creata
	Actualizarea permanentă a bazei de date a persoanelor cu dizabilităţi	2017 - 2021	-	DASPF Vicepreşedinte pe probleme sociale	Buget local	Informaţie cantitativă/ calitativă colectată. Bază de date funcţională
Obiectivul specific 3.2	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Dezvoltarea sau extinderea la nivel local a serviciilor de suport pentru persoanele cu dizabilităţi în raport cu nevoile existente	Consolidarea grupului intersectorial pentru prevenirea, identificarea, redirecţionarea cazurilor persoanelor cu dizabilităţi care necesită diferite servicii de suport	2016	-	Vicepreşedinte pe probleme sociale	-	Crup intersectorial de lucru creat;
	Realizarea activităţilor de informare a populaţiei cu privire la serviciile sociale existente	2016	-	DASPF ONG-uri active în domeniu	Buget local	Număr de activităţi de informare realizate

1	2	3	4	5	6	7
	Realizarea unui studiu pentru a identifica tipurile de servicii de suport necesare pentru persoanele din raionul Anenii Noi	2016-2017	-	DASPF ONG-uri active în domeniu	Buget local	Raport privind necesitatea serviciilor de suport pentru persoanele cu dizabilități din raion
	Adaptarea/reorganizarea serviciilor sociale existente la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi	2017 - 2021	-	Consiliu raional DASPF	Buget local Donatori	Număr de servicii sociale funcționale, adaptate la nevoile persoanelor cu dizabilități din Anenii Noi
	Dezvoltarea serviciilor sociale noi în comunitate (Locuinţă protejată, Echipa mobilă pentru adulţi) etc.	2017 - 2021	2.000.000	Consiliu raional DASPF ONG-uri	Buget local Donatori	Număr de servicii sociale comunitare noi create pentru persoane cu dizabilități
	Crearea unei reţele de voluntari pentru implicare în activităţi sau servicii pentru persoane cu dizabilităţi	2016 - 2020	90000	DASPF ONG-uri	Buget local Donatori	Număr de voluntari care se implică în activități sau servicii pentru persoane cu dizabilități

1	2	3	4	5	6	7
Obiectivul specific 3.3	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Asigurarea calităţii serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilităţi create la nivel de raion	Pregătirea serviciilor sociale care nu au fost acreditate/ sau care au obţinut acreditare provizorie	2016 - 2021	-	DASPF Consiliu raional	Consiliul Național de Accreditare a Prestatorilor de Servicii Sociale	100% din serviciile sociale acreditate
	Realizarea activităţilor de schimb de experienţă cu alte raioane unde există servicii sociale pentru persoane cu dizabilităţi	2016 - 2017	20.000	DASPF	Buget local	Număr de activități de schimb de experiență realizate
	Stabilirea parteneriatelor cu ONG naţionale/internaţionale ce activează în domeniul prestării serviciilor pentru persoane cu dizabilităţi în vederea unei colaborări și schimb de experiență	2016 - 2021	-	ONG active în domeniu	-	Număr de parteneriate stabilite prin acorduri de colaborare; Număr de proiecte realizate în parteneriat; Număr de activități realizate în parteneriat
	Formarea continuă a specialiştilor care lucrează cu persoane cu dizabilităţi.	2016 - 2021	150.000	DASPF Vicepreședinte pe probleme sociale	Buget local	Necesități de instruire identificate Buget planificat și realizat pentru activități de instruire continuă Număr de activități de instruire continuă realizate

1	2	3	4	5	6	7
	Crearea unui mecanism (grup de lucru, instrumente de monitorizare și evaluare) la nivel de raion de monitorizare permanentă a calității serviciilor conform standardelor minime de calitate	2016	-	Consiliu raiona Vicepreședinte pe probleme sociale	-	Rapoarte de monitorizare, număr vizite realizate
OBIECTIVUL STRATEGIC 4. Asigurarea durabilității financiare pentru servicii sociale existente și atragerea de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor sociale noi conform necesităților						
Obiectivul specific 4.1	**Acțiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanțare**	**Indicatori**
Asigurarea unui management financiar eficient (planificare bugetului și monitorizarea implementării acestuia) pentru realizarea activităților de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități	Planificarea surselor financiare în bugetul local pentru dezvoltarea serviciilor de incluziune socială	2016 - 2021	-	DASPF Vicepreședinte pe probleme sociale	Comisiile de specialitate ale CR	Bugete aprobate pentru finanțarea serviciilor Bugete implementate corect
	Organizarea campaniilor de sensibilizare a consilierilor, a comisiilor finanțe, buget pentru aprobarea bugetelor pentru dezvoltarea serviciilor noi	2016 permanent	-	DASPF Manageri servicii Vicepreședinte pe probleme sociale	-	Ședințe realizate Bugete aprobate (conform necesităților reale și a standardelor minime de calitate)
	Crearea unui fond destinat pentru persoane cu dizabilități atît din bugetele locale de nivel I si II din sursele disponibile	2020	-	Vicepreședinte pe probleme sociale	-	Fondul creat

1	2	3	4	5	6	7
	Monitorizare permanentă a implementării bugetului pentru finanţarea serviciilor conform standardelor minime de calitate şi a activităţilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2021	-	DASPF Grup de lucru pentru monitorizarea calităţii serviciului	-	Număr şedinţe/ rapoarte privind implementarea banilor pentru finanţarea serviciilor sociale pentru persoane cu dizabilităţi
Obiectivul specific 4.2	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Diversificarea resurselor financiare pentru dezvoltarea și susținerea serviciilor sociale pentru persoane cu dizabilități	Scrierea şi implementarea proiectelor în domeniul incluziunii sociale	2016 - 2021	-	DASPF	ONG-uri	Număr de proiecte depuse către finanțatori pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități
	Organizarea diferitor forme de campanii de colectare de fonduri (prin intermediul reţelelor de socializare, baluri de colectare etc.)	2016 - 2021	-	DASPF	ONG-uri	Număr de campanii de colectare de fonduri realizați Sume de bani colectate
	Identificarea şi atragerea agenţilor economici, încheierea acordurilor privind acordarea suportului financiar pentru activităţi de incluziune socială	2016 - 2021	-	DASPF	ONG-uri	Număr de acorduri de parteneriat încheiate cu agenți economici locali Număr de activități finanțate de către agenți economici locali

1	2	3	4	5	6	7
	Crearea unei baze de date cu potenţiali donatori pentru activităţi/servicii pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi	2016	-	DASPF	ATOFM ONG-uri	Bază de date/ lista agenţilor economici disponibili pentru a finanța diverse activități de incluziune socială
OBIECTIV STRATEGIC 5. Pregătirea profesională şi sporirea angajării în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi						
Obiectivul specific 5.1	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Crearea posibilităţilor de formare profesională şi instruire vocaţională pentru persoanele cu dizabilităţi	Identificarea posibilităţilor de orientare profesională şi instruire profesională pentru persoanele cu dizabilităţi. Structurarea şi distribuirea informaţiei	2016	-	ATOFM	Buget ATOFM	Informaţie structurată şi distribuită prin BCIS, reţele de socializare, site-uri oficiale
	Acordarea suportului informaţional cu referire la desfăşurarea cursurilor de instruire pentru tinerii cu dizabilităţi	2016 - 2021	-	ATOFM DASPF	ONG-uri active BCIS	Număr de adresări/ recomandărşi pentru persoane cu dizabilităţi
Obiectivul specific 5.2	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanţare**	**Indicatori**
Consolidarea parteneriatelor cu angajatorii pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu dizabilităţi	Structurarea informatei privind potenţiali angajatori pentru persoane cu dizabilităţi (Bază de date, listă etc)	2016	-	ATOFM	Buget ATOFM	Bază de date referitor la potențiali angajatori la nivel raional şi pe localități

1	2	3	4	5	6	7
	Instituirea unor parteneriate cu angajatorii în vederea creării locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilităţi	2016 - 2017	-	ATOFM	Agenți economici	Număr de acorduri de parteneriate încheiate cu potențiali angajatori Număr de persoane cu dizabilități angajate în cîmpul muncii
	Inițierea parteneriatelor la nivel local, naţional, internațional cu ONG care au experienţă în servicii de angajare în cîmpul muncii pentru persoane cu dizabilităţi în vederea schimbului de experienţă	2016 - 2017	-	ATOFM	ONG care au experienţă în servicii de angajare în cîmpul muncii pentru persoane cu dizabilităţi	Număr de activități de schimb de experiență realizate
Obiectivul specific 5.3	**Acţiunea**	**Perioada de implementare**	**Costuri**	**Responsabili**	**Parteneri / Surse de finanțare**	**Indicatori**
Dezvoltarea serviciilor de suport pentru angajarea persoanelor cu dizabilităţi	Facilitarea contactului dintre persoane cu dizabilităţi şi angajatori pentru obţinerea unui loc de muncă	2016 - 2021	-	ATOFM	Agenții economici/ Angajatori	Număr de ședințe de inițiere a I-lui contact dintre angajator – persoană cu dizabilități realizate
	Acordarea suport pentru angajatori de a adapta locul de munca al persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2021	-	ATOFM ONG-uri	Donatori	Număr de cazuri asistate

1	2	3	4	5	6	7
	Instruirea angajaţilor ATOFM cu privire la modalitatea acordării asistenţei persoanelor cu dizabilităţi la locul de muncă	2016 - 2021	-	ATOFM ONG-uri	Keystone Moldova Motivație	Număr de activități de instruire realizate
	Asistența și monitorizarea persoanelor cu dizabilități la locul de muncă	2016 - 2021	-	ATOFM	ONG-uri	Număr de cazuri asistate
	Identificare de activități generatoare de venit alternative, dezvoltarea acestora	2017	-	ATOFM	ONG-uri	Listă cu tipuri de activități generatoare de venit cu implicarea persoanelor cu dizabilități posibil de implementat in Anenii Noi
	Scrierea proiectelor pentru atragerea de fonduri pentru dezvoltarea mini-întreprideriloor generatoare de venit pentru implicarea persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2017	-	ONG-uri ATOFM DASPF	Donatori	Număr de proiecte depuse către finanțatori pentru dezvoltarea activităților generatoare de venit
	Organizarea unui tîrg al locurilor de munca cu promovarea angajări persoanelor cu dizabilităţi	2016 - 2021		ATOFM DASPF	ONG-uri Donatori	Număr de angajatori participanți la tîrg Număr de persoane cu dizabilități participante la tîrg

VII. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA ANULUI 2016 PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂŢI

OBIECTIVUL 1. Prevenirea discriminării şi promovarea imaginii pozitive pentru persoanele cu dizabilităţi							
Nr.	Denumirea activităţii	Trimestru				Resurse financiare	Responsabil
		I	II	III	IV		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Crearea şi înregistrarea unei asociaţii de autoreprezentanţi ai persoanelor cu dizabilităţi			+	+	Donatori	Grupul de planificare strategică
2.	Stabilirea parteneriatului cu Coaliţia antidiscriminare în vederea realizării campaniilor de informare şi sensibilizare cu privire la diverse forme de discriminare a persoanelor cu dizabilităţi				+	-	DASPF
3.	Realizarea conceptului activităţilor de informare cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilităţi stipulate în legislaţia naţională şi internaţională, identificarea partenerilor				+	Donatori Buget local	DASPF
4.	Realizarea unui studiu privind necesitatea creării unui serviciu de suport pentru persoanele cu dizabilităţi şi familiile acestora (suport informaţional, psihologic, orientare profesională, etc)		+			Buget local Donatori	DASPF
5.	Identificarea ONG-urilor active in domeniul incluziunii sociale, realizarea unei mese rotunde pentru crearea unei alianţe ale societăţii civile la nivel local pentru unificarea efortului orientat spre promovarea şi respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilităţi;		+			Contribuţie ONG	DASPF ONG-uri active în domeniu

1	2	3	4	5	6	7	8
6.	Ședință realizată cu membrii BCIS în vederea realizării activităţilor de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi. Planificarea activităților și elaborarea prezentărilor.		+	+	+	Buget local Donatori	DASPF Membri BCIS
7.	Includerea persoanelor cu dizabilităţi în diverse comisii şi grupuri de interes social	+	+	+	+	-	Vicepreşedinte raion DASPF
8.	Transmiterea on-line a şedinţelor din cadrul consiliilor locale, publicarea deciziilor emise de consilii în vederea asigurării transparenţei decizionale.	+	+	+	+	Buget local	Consilii locale
9.	Implicarea persoanelor cu dizabilități în activitățile culturale care vor avea loc atît la nivel raional, cît și local	+	+	+	+	Buget local	DASPF Asistenți sociali comunitari
10.	Identificarea şi documentarea cazurilor de succes în diferite domenii ale vieţii ale persoanelor cu dizabilităţi (înregistrări video, interviuri, articole etc.)			+	+	Buget local Donatori	DASPF ATOFM
11.	Difuzarea istoriilor de succes ale persoanelor cu dizabilități în presa locală, radio, reţele de socializare				+	Buget local Donatori	DASPF Alianţa ONG-urilor locale
OBIECTIVUL 2. Asigurarea accesibilităţii persoanelor cu dizabilităţi la infrastructura socială							
Nr.	**Denumirea activității**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Realizarea proiectului tehnic pentru adaptarea staţiilor de transport public la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi şi planificarea banilor în bugetul local			+	+	Buget local Donatori	Consiliul raional
2.	Identificarea edificiilor/ instituţiilor publice care necesita a fi adaptate in cel mai urgent mod		+	+	+	Buget local Donatori	Consiliul raional Direcţia dezvoltare regională şi de construcţii
3.	Monitorizarea includerii obligatorie în documentaţia de proiect a instituţiilor publice a măsurilor de accesibilizare a edificiilor			+	+	Buget local Donatori	Consiliul raional Direcţia dezvoltare regională şi de construcţii

1	2	3	4	5	6	7	8
4.	Elaborarea proiectelor tehnice pentru construcţia rampelor de acces conform standardelor li legislaţiei în vigoare				+	Buget local	DASPF Direcţia dezvoltare regională şi de construcţii
5.	Înaintarea demersurilor pentru administratorii edificiilor publice în vederea solicitării accesibilizării pentru utilizatorii de scaune rulante.				+	Buget local	Alianţa ONG-uilor
OBIECTIVUL 3. Îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale, educaționale, de sănătate pentru persoanele cu dizabilităţi							
Nr.	**Denumirea activității**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Crearea unui grup intersectorial responsabili de elaborarea conceptului şi colectare a datelor – CTAS, CTAM, CMF, ATOFM, DASPF		+	+	+	-	Vicepreşedinte pe probleme sociale
2.	Elaborare conceptului pentru baza de date		+	+	+	Buget local Donatori	Vicepreşedinte pe probleme sociale
3.	Colectarea informației din localități conform indicatorilor din baza de date. Stabilirea mecanismului de actualizare permanentă a informației		+	+	+	Buget local	Vicepreşedinte pe probleme sociale
4.	Identificarea membrilor grupului intersectorial pentru prevenirea, identificarea, redirecționarea cazurilor persoanelor cu dizabilități care necesită diferite servicii de suport		+			Buget local	Vicepreşedinte pe probleme sociale
5.	Elaborarea conceptului, planificarea activităților de informare a populaţiei cu privire la serviciile sociale existente			+	+	Buget local, donatori	DASPF ONG-uri active
6.	Elaborarea conceptului privind realizarea unui studiu pentru a identifica tipurile de servicii de suport necesare pentru persoanele din raionul Anenii Noi				+	Buget local Donatori	DASPF ONG-uri active
7.	Elaborarea unui plan de adaptarea/reorganizarea serviciilor sociale existente la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi				+	Buget local Donatori	Consiliul raional DASPF

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Crearea unei rețele de voluntari pentru implicare în activităţi sau servicii pentru persoane cu dizabilităţi		+	+	+		DASPF ONG
9.	Pregătirea serviciilor sociale pentru acreditare (pentru serviciile care nu au fost acreditate/sau care au obţinut acreditare provizorie)	+	+	+	+	-	Consiliul raional DASPF
10.	Realizarea activităţilor de schimb de experienţă cu alte raioane unde există servicii sociale pentru persoane cu dizabilităţi			+	+	Buget local Donatori	DASPF
11.	Stabilirea parteneriatelor cu ONG naţionale/internaţionale ce activează în domeniul prestării serviciilor pentru persoane cu dizabilităţi pentru schimb de experienţă		+	+	+		ONG active în domeniu
12.	Realizare a cel puţin un modul de formarea continuă a specialiştilor care lucrează cu persoane cu dizabilităţi.		+	+	+	Buget local Donatori	Vicepreşedinte pe probleme sociale DASPF
13.	Crearea unui mecanism la nivel de raion de monitorizare permanentă a calităţii serviciilor conform standardelor minime de calitate			+	+	Buget local Donatori	Consiliul raional Vicepreşedinte pe probleme sociale

OBIECTIVUL 4. Asigurarea durabilității financiare pentru servicii sociale existente și atragerea de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor sociale noi conform necesităților

Nr.	Denumirea activității	Trimestru				Resurse financiare	Responsabil
		I	II	III	IV		
1.	Planificarea surselor financiare la bugetul local pentru dezvoltarea serviciilor sociale				+	Buget local Donatori	DASPF Vicepreşedinte pe probleme sociale
2.	Organizarea campaniilor de sensibilizare a consilierilor, a comisiilor finanțe, buget pentru aprobarea bugetelor pentru dezvoltarea serviciilor noi				+	-	DASPF Managerii serviciilor Vicepreşedinte pe probleme sociale
3.	Organizarea unei mese rotunde privind identificarea posibilității de crearea unui fond destinat pentru persoane cu dizabilități atît din bugetele locale de nivel I si II din sursele disponibile				+		Vicepreşedinte pe probleme sociale

1	2	3	4	5	6	7	8
4.	Monitorizare permanentă a implementării bugetului pentru finanţarea serviciilor conform standardelor minime de calitate şi a activităţilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi		+	+	+	Buget local	DASPF Grup de lucru pentru monitorizarea calităţii serviciului
5.	Scrierea a cel puțin 3 proiecte în domeniul incluziunii sociale	+	+	+	+		DASPF
6.	Organizarea a cel puțin 3 campanii de colectare de fonduri (prin intermediul reţelelor de socializare, baluri de colectare etc.)		+	+	+		DASPF
7.	Încheierea acordurilor cu agenţii economici disponibili pentru acordarea suportului financiar pentru activităţi de incluziune socială			+	+		DASPF
8.	Crearea unei baze de date cu potenţiali donatori pentru activităţi/servicii pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi	+	+	+	+		DASPF

OBIECTIVUL 5. Pregătirea profesională și sporirea angajării în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi

Nr.	Denumirea activității	Trimestru				Resurse financiare	Responsabil
		I	II	III	IV		
1.	Structurarea informaţiei cu privire la posibilităţile de orientare profesională şi instruire profesională pentru persoanele cu dizabilităţi.	+	+	+	+	Buget local	ATOFM
2.	Acordarea suportului informaţional cu referire la desfăşurarea cursurilor de instruire pentru tinerii	+	+	+	+	Buget local	ATOFM
3.	Structurarea informatei privind potenţiali angajatori pentru persoane cu dizabilităţi (Bază de date, listă etc)		+	+	+	Buget local	ATOFM
4.	Instituirea unor parteneriate cu angajatorii în vederea creării locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilităţi			+	+	Buget local	ATOFM

1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Iniţierea parteneriatelor la nivel local, naţional, internaţional cu ONG care au experienţă în servicii de angajare în cîmpul muncii pentru persoane cu dizabilităţi în vederea schimbului de experienţă		+	+	+		ATOFM
6.	Facilitarea contactului dintre persoane cu dizabilităţi şi angajatori pentru obţinerea unui loc de muncă		+	+	+	Buget local	ATOFM
7.	Instruirea angajaţilor ATOFM cu privire la modalitatea acordării asistenţei persoanelor cu dizabilităţi la locul de muncă			+	+	Buget local	ATOFM
8.	Identificarea posibilităților dezvoltării activităților generatoare de venit cu implicarea persoanelor cu dizabilități. Elaborarea conceptului.		+	+	+	Buget local	ATOFM
9.	Scrierea proiectelor pentru atragerea de fonduri pentru dezvoltarea mini-întreprinderilor generatoare de venit pentru implicarea persoanelor cu dizabilităţi				+	Donatori Buget local	ATOFM
10	Organizarea unui tîrg al locurilor de munca		+		+	Donatori	ATOFM

VIII. MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA STRATEGIEI

Succesul realizării Strategiei de dezvoltare depinde, în mare măsură, de participarea tuturor actorilor care au participat la elaborarea acestui document, de prezenţa unei coalizări a eforturilor unui parteneriat între societatea civilă şi Consiliul raional Anenii Noi. În procesul realizării Planului de Acţiuni vor fi implicaţi mai mulţi actori, fiecare contribuind la implementarea acţiunilor planificate. Aceştia sunt:

1. Consiliul raional Anenii Noi și subdiviziunile sale
2. Primăriile localităţilor din raion
3. Serviciile sociale și de sănătate
4. Organizaţiile neguvernamentale din raion
5. Agenţia Teritorială de Ocupare a Forţei de Muncă (ATOFM)
6. Casa Teritorială de Asigurări Sociale Anenii Noi
7. Persoane cu dizabilităţi cu inițiativă / active
8. Inspectoratul de Poliţie

Implementarea Strategiei de incluziune socială poate fi divizată convenţional în 3 etape:

Consultarea și aprobarea Strategiei. În cadrul acestei etape Strategia va fi consultată cu diverse grupuri de populaţie, în special cu persoane cu dizabilităţi. După analiza propunerilor şi recomandărilor înaintate în timpul şi după consultări, Strategia va fi ajustată şi ulterior, înaintată Consiliului raional spre adoptare. În perioada următoare, Consiliul raional va coordona la nivelul sub=diviziunilor sale ajustarea planurilor de activităţi anuale în conformitate cu prevederile Planului de acţiuni 2016-2021.Implementarea Planului de acţiuni se va efectua prin realizarea acţiunilor din resursele locale și prin scrierea proiectelor pentru realizarea activităților fără acoperire financiară din bugetul local

Monitorizarea Strategiei. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acţiuni vor raporta îndeplinirea acţiunilor, proiectelor. Monitorizarea proiectelor, acţiunilor se va efectua prin intermediul indicatorilor de performanţă. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acţiuni se vor iniţia măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- evaluarea atingerii obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor de progres
- raportarea rezultatelor evaluării.

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanţă. Pentru fiecare acţiune planificată sunt stabiliţi anumiţi indicatori de implementare. În baza informaţiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituţii specializate se vor stabili nivelul şi gradul de implementare a acţiunilor şi atingere a obiectivelor fixate.

Raportarea implementării Strategiei se va efectua prin elaborarea şi prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor anuale către Consiliul raional privind realizarea Planului de acţiuni şi a obiectivelor strategice. Anual DASPF va prezenta Consiliului raional raportul de evaluare a implementării Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi.

IX. RISCURI ŞI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Realizarea efectivă a acţiunilor propuse în Strategie poate fi împiedicată de prezenţa anumitor riscuri şi impedimente de implementare. Riscurile şi impedimentele aferente implementării strategiei de incluziune socială pot fi divizate în două categorii: (i) interne şi (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri şi impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	• Experienţă nesemnificativă în elaborarea, promovarea şi gestionarea proiectelor sociale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităţilor de atragere a investiţiilor
Parteneriat	• Neconlucrarea autorităţilor publice locale cu sectorul de afaceri şi DASPF • Indiferenţa şi neimplicarea actorilor vizaţi în Strategie în susţinerea activităţilor • Neimplicarea partenerilor naţionali sau internaţionali
Economic	• Lipsa interesului din partea agenţilor economici în susţinerea angajării persoanelor cu dizabilităţi
Social	• Resurse limitate pentru acordarea asistenţei sociale • Pauperizarea continuă a populaţiei • Imigrarea forţei de muncă
Infrastructură	• Autorităţi indiferente faţă de problemele de accesibilitate ale persoanelor cu dizabilităţi locomotorii
Riscuri şi impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	• Instabilitatea cursului politic • Contradicţia şi instabilitatea legislaţiei în vigoare
Relaţii parteneri externi	• Lipsa conlucrării cu autorităţile centrale • Neimplicarea partenerilor internaţionali
Fonduri externe	• Capacităţi reduse de scriere a proiectelor europene • Priorităţile donatorilor altele, decât cele din domeniul incluziunii.

[1] Specialiştii SAP şi-au început activitatea în anul 2013.